

פחד דוד

פרשת
כי תשא
י"ח אדר
תש"פ

1016

שבת פרה

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלו"ב רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלו"ב רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 5:11 | 5:26 | 5:18 | 5:30

מוצאי שבת 6:23 | 6:25 | 6:24 | 6:24

רבינו תם 7:03 | 7:00 | 7:01 | 7:03

משכיל לדוד

כוח התורה וכוח הרצון כבסיס קיומי

חסרים בו הרבה דברים רוחניים שהיו בבית המקדש הראשון.

חז"ל אומרים (עי' שבת פח, ב) שמשה רבנו היה שרוי בצער גדול, מכיוון שהמלאכים לא רצו שתיתן לו התורה באומרם שעם ישראל לבטח יפגום בה ולכן ראוי שהיא תישאר למעלה ולא תחולל ותתבוז למטה. בנוסף, המלאכים מעוניינים היו לשרוף את משה מתוך טענה מה לילוד אשה בינינו.

נשאלת השאלה מדוע דווקא את משה רוצים המלאכים לשרוף, הרי היו עוד בני אנוש שעלו למרום כדוגמת חנוך, סרח בת אשר, רבי יהושע בן לוי ואליהו הנביא שעלה במרכבות אש השמימה, ואותם המלאכים לא רצו לשרוף כלל, אם כן מה היה שונה במשה לעומת שאר הגדולים. ויש להשיב שמשה רבנו עלה למרום לפני מתן תורה וכל השאר עלו לאחר שניתנה התורה. אמנם משה קיים את מצוות התורה עוד קודם נתינתם מרצונו החופשי כשם ששאר האבות קיימו, אך עדיין לא ידע את כל התורה בשלמותה, וחסרון זה העניק למלאכים פתח ורצון לשרופו, אך שאר הצדיקים שעלו למרום היו בתקופה שלאחר מתן תורה, ואדם שיש בו שלמות בתורה אין שום יכולת לפגוע בו, ולכן המלאכים גם לא רצו לשרפם בידעם שאין בכוחם לעמוד מול כוח התורה שבאותם הצדיקים. [אך יש לעיין שהרי חנוך וסרח בת אשר היו קודם מתן תורה].

ונשוב לענין הקודם, משה רבנו בעומדו במצב זה פונה לה' שיעזור לו ויצילו מידי המלאכים. שעד עתה היה רגיל להעתיך בתפילה לביטול גזירה של יושבי הארץ וזו פעם ראשונה שעליו לבטל גזירה של יושבי מרום ועוד ממקום מושבם בשמים, ששם יש להם אחיזה והשפעה רבה. הקב"ה אומר לו עמוד אתה מול המלאכים מכיוון שיש בכוחך לעשות זאת. משה רבנו אכן עושה זאת, ובראות הקב"ה את גודל התאמצותו ורצונו של משה להוריד את התורה לארץ הוא סיעע בידו, ומשה מצליח לגבור על המלאכים. עתה לאחר הניצחון הראשון יכול משה להתפלל על עם ישראל לאחר בניית העגל ולבקש עליהם רחמים, מה שקודם לכן נתקשה.

לפני זמן לא רב מצאו את חיבורו של בעל הש"ך מלא בהערות ובתוספות בכתב ידו הקדוש, הש"ך היה בן ארבעים ושש כשנפטר. האר"י ז"ל היה בן שלושים ושש כפטירתו, ויש אומרים שהיה בן עשרים ושמנונה. רבי חיים ויטאל זיע"א כתב את חיבורו בקבלה בגיל עשרים ושמנונה, ובצלאל בנה את המשכן בגיל שלש עשרה (סנהדרין טו, ב). במבט ראשון הדבר נראה מפליא, אך יש לדעת שהשורש טמון ברצון, מכיוון שרצונו אין מידה וגבול. ואם את אותו רצון הקיים אצלנו בדברים גשמיים היינו רותמים לנושאים רוחניים ועמל התורה, אזי דרכנו היתה סלולה.

ונראה שזאת היתה דרכו של בצלאל שכל כך היה לו רצון והשתוקקות לעשות את המשכן כפי רצונו, אז מיד נפתחו לו מעיינות להשגת שמותיו של הקב"ה שבהם בנה את המשכן, וכמאמר חז"ל (מכות י, ב) "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו".

"ואמלא אותו רוח א-להים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה" (שמות לא, ג)

המשכן אותו בנה בצלאל היה בעל משמעות מכיוון שנבנה על פי שמות הקודש (ברכות נה, א). בית ה' ראוי להיקרא כך רק אם יצוק בתוכו תוכן. בצלאל מכונה כך משום שהיה בצל-אל, צילו של הקב"ה ליווהו באופן תמידי.

ויש לתמוה מנין ידע בצלאל לבנות את המשכן על פי שמות ה', הרי לא מצינו שעלה למרום ונתבשר עליהם, או כל דבר דומה אחר. והנראה שכאשר ה' רואה אדם שמוסר נפשו למען מטרה נעלית, הוא מיד עוזר ומסייע לו על ידי הארה שמימית. כן היה הדבר אצל בצלאל, הקב"ה הבחין ברצונו העז של בצלאל לבנות את המשכן על הצד היותר טוב, לכן הוא גילה לו את שמות הקודש, שבהם יבנה את המשכן וכליו וכאילו היה בצלאל בשמים לשמוע מפי ה' איך שדיבר עם משה רבנו.

ונראה שלכל אדם יש 'צל' שהוא התורה שאותה למד בשמים. לכן יש תביעה חזקה על מי שזונח את אותו צל ואינו מתאמץ לחדש בתורה, שהרי מאז שמשה עלה למרום ולמד את כל מה שעתידי תלמיד לחדש, התורה לא בשמים היא, על כן מוטלת החובה על כל אחד ואחד למשוך את אותו צל ולעמול בתורה. כל אדם שמחדש חידושי תורה מכונה בשם "בצלאל". יהודי המגלה רצון ואכפתיות כלפי התורה הקדושה, הקב"ה מבחין בכך ומסייע בידו כאילו היה הוא בצלאל.

ראיתי בספר שכתב אחד מאברכי הכולל, ובו מסופר על מורי ורבי הגאון רבי גרשון ליבמאן זצ"ל, שכאשר היה בליקווד ניגש אליו אחד התלמידים ושאלה בפיו. כשאנשי כנסת הגדולה בנו את בית המקדש השני לאחר החורבן היתה שמחה גדולה מצד הצעירים שרקדו ופזזו לכבוד בנין הבית, אך היו שם אנשים זקנים שזכרו את בית המקדש הראשון, ואותם זקנים הרימו את קולם בבכי מר שנשמע אף יותר מקול מצהלות הצעירים תמה אותו תלמיד, כיצד ניתן להסביר זאת, מדוע אותם זקנים מיררו בבכי ולא שמחו על שסוף כל סוף נבנה הבית, וביותר, מדוע מצאו לנכון לבכות דווקא בזמן שמחת הצעירים. הגאון רבי גרשון ליבמאן זצ"ל תרץ בזה ודבריו אמורים בספר והם דברים נפלאים.

חשבתי לעצמי שקיים הבדל ניכר בין המשכן שבנה בצלאל ובית המקדש שבנה שלמה, לבין בית המקדש השני שבנו אנשי כנסת הגדולה. והעניין בזה, ש"על מה אבדה הארץ וכו' על עוזבם את תורת" (ירמיה טו, יא-יב). אותם זקנים שבכו ראו את אלו הדור הצעיר ששבו מגלות בבל ערומים מתורה ומצוות והשוו את עצמם לדור שחי בזמן הבית הראשון, שהיה דור דעה המלא וגדוש בתורה. הזקנים שבכו הם ידעו גם שהבית הראשון נבנה עם שמות הקודש, מה שאין כן בבית השני, הזקנים ידעו גם כן שהתורה ושמות הקודש מעצימים זה את זה ומעניקים אחד לשני חיות ויכולת קיום, אך כאשר אין תורה ואין שמות הקודש אין לבית המקדש את האפשרות לעמוד על תילו לאורך זמן, ואם כן על מה השמחה.

לפיכך הזקנים בוכים דווקא בזמן שמחת הצעירים, על מנת לעוררם שישבו בתשובה וילמדו תורה, ואז בית המקדש יוכל לעמוד בגודלו ובתפארתו לאורך זמן, שהרי

הילולא דצדיקא

יח - רבי יהושע רפאל פנחס די שיגורא

יט - רבי יצחק חדאד אב"ד ג'רבא

כ - רבי שלמה זלמן אוירבאך ראש ישיבת 'קול תורה'

כא - רבי אברהם אבן מוסא

כב - רבי שלמה זעפראני ראש ישיבת 'כתר תורה'

כג - רבי אישיהו פינטו זיע"א

כד - רבי אליהו הכהן מח"ס 'שבט מוסר'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם"

(שמות ל, יב)

כתב בעל הטורים "ונתנו, אם תקראנה למפרע יהיה גם כן 'ונתנו'. לומר לך מה שאדם נותן לצדקה יחזור אליו, ולא יחסר לו בשביל זה כלום".

אדם שמקיים כאן למטה, "ונתנו" - זוכה לכך שהקב"ה מוריד עליו "ונתנו" מלמעלה.

פעם אחת ברח האדמו"ר הקדוש רבי מנחם מנדל מרימינוב זיע"א יהודי ב'פרנסה טובה', והלה התעשר עושר רב, בקנה מדה בלתי נתפס.

באו גדולי החסידים אל רבם ושאלו "מדוע נתן הרבי את כל הכסף העצום הזה רק ליהודי אחד? סכום כזה מן הראוי היה שיתחלק בין כמה וכמה אנשים?"

נענה האדמו"ר ואמר: "אני לא נתתי לו את כל העושר העצום הזה! אני נתתי לו רק את הברכה, והוא, במעשיו, הגדיל והעצים את הברכה עד לממדים כה גדולים!"

ביאור הדברים: שאדם זה השכיל לעשות צדקות בכספו. ככל שגדלה הברכה - כך גדלו תרומותיו לצדקה. הוא לא הסתפק בצדקות שנהג בעבר. וכיון שהוא הגדיל את ה"ונתנו" שלו - בה במדה הגדילו לו משמים את ה"ונתנו" המגיע משם. בריבוי מעשי הצדקה שלו, הוא זה שהעצים והרבה את הברכה, עד לעשרות המופלגת לה זכה.

לא הגיוני שאדם שהפריש סכום מסוים לצדקה, בתקופה בה הרוויח אלף, ייתן את אותו הסכום לצדקה בתקופה בה הוא מרוויח עשרת אלפים...

אם הוא לא משכיל להרבות את הצדקה אלא "הון ועשר בביתו - וצדקתו עמדת לעד", הצדקה שלו נשארה "עומדת" על אותו סכום - גם משמים לא יעצימו לו את הברכה!

אבל אם הוא יודע שמאלף מפרישים מאה, וכשהקב"ה נתן ברכה ויש עשרת אלפים, מפרישים אלף, "האלף לך שלמה" - הברכה שבמעונו "מתפשטת ומתרחבת" ולא נותרת כפי שהיתה.

וזהו שאמר האדמו"ר לחסידיו: אותו אדם שהתברך ממני, הוא זה שהשכיל לדעת איך להעצים את הברכה. ההעצמה לא באה ממני.

מצדקה רק מרוויחים "ונתנו" - "ונתנו". אדם שנותן - נותנים לו. הכל חוזר בחזרה, ובגדול. וכבר אמרו חז"ל (בראשית רבה ט, יא): "כל המידות בטלו, מדה כנגד מדה - לא בטלה". המתכון לקבלת הברכה, להרעפת השפע הוא: "ויתן, ויחזור ויתן", בלי חשבונות.

זה בהחלט דבר לא פשוט ולא קל. אך טבעי הוא שלכל אחד יש את החשבונות שלו: "גם לי אין פרנסה" או "אני נצרך לא פחות ממנו" וגם "אני חוסך כל פרוטה לקנות לעצמי דירה, איך אני יכול לתת", וכדומה.

דרושה עבודה כדי לשנות את המבט, לשנות את התפיסה. להפנים שלעולם - אבל לעולם - לא מפסידים מלתת. ולא רק מלתת, אלא גם "מלתת ולחזור ולתת" רק מרוויחים!

דוד המלך אומר בתהלים (כג, ו) "אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי". אדם שנותן צדקה, וגומל חסד בממונו, מביא את עצמו למצב שהחסד "רודף" אחריו, ורוצה 'להדבק' בו.

אחרי ה"ונתנו" שלו - ה"ונתנו" בכון השני "רוצה לבוא"...

ועדיין, גם מי שניחן בלב טוב שרוצה לתת, צריך להתפלל לה' שיכוון אותו לתת למקומות הנכונים, למקומות של תורה וקדושה.

יש כאלו הרחוקים משמירת תורה ומצוות, שהם אמנם בעלי חסד ותורמים מהונם, אך הם תורמים לכל מיני שטויות והבלים, למועדוני ספורט ולבתי תרבות קלוקלים, שהשם ירחם.

צריך תפילה מיוחדת שלא להיכשל בעניים שאינם מהוגנים, ולזכות לעשות עם הכסף צדקה אמיתית, שהקב"ה חפץ בה.

נצח ישראל לא ישקר

למחוק את אומתנו באופן מושלם מעל פני האדמה. אך נצח ישראל לא ישקר. למרות כל תכנוניהם המדוקדקים של הצוררים השונים - עם ישראל עודנו פורח ומשגשג ומקים ישיבות ומוסדות ללימוד התורה הקדושה.

לאחר מכן, כשהגיע זמן תפילת שחרית, התפללתי והנחתי תפילין. ושוב חשבתי לעצמי - מי היה מאמין בעבר, בזמנו של היטלר הרשע צורר היהודים שר"י, שיהודי יעמוד בגרמניה במקום ציבורי, יתפלל ויניח תפילין? והנה בהשגחה פרטית כדי להעצים את העניין - ניגשה אלי הדיילת הגויה ובסבר פנים שאלה אותי האם אני מעוניין בחדר שקט עבור תפילתי...

עד כדי כך נצחיות עם ישראל מגעת. למרות כל הצוררים הקמים עלינו לאבדנו - העם היהודי חי וקיים לנצח, ונצח ישראל לא ישקר.

באחת השנים בדרכי לארץ ישראל ממדינה מסוימת בחו"ל, נצרכתי לעבור דרך העיר פרנקפורט שבגרמניה, שם היה עלי לעלות על מטוס שייקח אותי לארץ ישראל.

כאשר המטוס שלי הגיע מעל לגרמניה והיה אמור לנחות בשדה התעופה בפרנקפורט - הבחנתי שבמקום לנחות כהרגלו הוא חג מעל לשדה התעופה במשך כארבעים דקות, וזאת כיון שבאותו הזמן היה עומס בנחיתות של מטוסים בשדה התעופה.

באותו הזמן עלה בדעתי שהנה במדינה נאורה זו הפרושה תחתיי ובעוד מספר מדינות, צוררים רבים ביקשו לאבד את העם היהודי.

החל מהמן הרשע בזמן מרדכי ואסתר, שרק זכות תשובת העם עמדה להם להצילם. ובהמשך ההיסטוריה - היטלר הצורר ימ"ש ביקש

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"ויהי דבר ה' בן אדם" (יחזקאל לו)

הקשר לפרשה: השבת אנו קוראים את 'פרשת פרה' שבה מוזכר מצות פרה אדומה וטהרת הטמאים באפר הפרה, וענין זה מוזכר בהפטרה שהשי"ת יטהר את בני ישראל באפרה של פרה אדומה, בציפיה לגאולה השלמה במהרה בימינו.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

מבזה תלמיד חכם

המבזה תלמיד חכם הוא חמור הרבה יותר, מפני שכשהוא מספר עליו דברי גנות הוא מונע את הרבים מעבודת ה'. כי על ידי זה יאמרו שאר העם, מה נלך ונדרוש מאיתו ענייני הדיני תורה שבינינו, אחרי שלא יוכל לתון בינינו ומתוך זה כל אחד בונה במה לעצמו.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

תפילת משה על ישראל לאחר חטא העגל

"ויחל משה את פני ה' א-להיו ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכוח גדול וביד חזקה"
(שמות לב, יא)

יש להבין מה שאמרה התורה, שבתפילה זו של משה רבנו שהיתה לבקש רחמים על ישראל להצילם מכיליון מחמת חטא העגל, משה רבנו חילה את פני ה', וכי בשאר תפילות לא כיוון נגד פני ה'.

ונראה לבאר בסייעתא דשמיא, הנה כיצד העביר וביטל משה רבנו את כעסו של ה' על ישראל. ה' אמר למשה שיכלה את בני ישראל "ואעשה אותך לגוי גדול". משה רבנו לא התפתה וויתר על הכבוד הגדול הזה. ומיד "ויחל משה", "ויחל" מלשון חולין (ברכות לב, א). כלומר שביטל את עצמו וויתר על הכבוד הזה. וכך אמר לפני ה', אם אני חשוב כל כך בעיניך שאתה חפץ לעשות אותי לגוי גדול, סימן שכאשר אמרת במעמד הר סיני "אנכי ה' א-להיך" דוברת אלי ישר פנים אל פנים, ועם זכות זו מבקש אני שתסלח לישראל. מאחר ולא התכוונת לתת להם את התורה ישירות, הם פגמו בחטא העגל ואם כן אל נא תרגז עליהם, שהרי עימי דברת בהר סיני, וכמו שכתב רש"י בפרשת יתרו.

ובאמת קיבל ה' את תפילת משה והתרחצה. ולאחר מכן נתעטף בטלית כשליח ציבור, שבעטיפתו מסמל שמקשר את כל הציבור עם תפילתו, וכך גם ה' עטף איתו את כל עם ישראל. וקרא לפניהם את סדר שלש עשרה המידות של רחמים.

נמצא, שעיקר הזכות שעליה נשענה תפילתו של משה ומכוחה באמת סלח ה' לישראל היתה הדיבור של פנים אל פנים בהר סיני שדיבר ה' למשה. ואת זה רומזת התורה ב"ויחל משה את פני ה' אלוהיו", שעם זכות הפנים אל פנים, חילה והתפלל משה רבנו אל ה' שיסלח לישראל על חטא העגל.

וכשביקש משה רבנו "הראני נא את כבודך", ענה לו ה' "כי לא יראני האדם וחי" (שם לג, יח-כ). כל זמן שהאדם חי אינו יכול להביט בכבוד ה', כי הגשמיות סותרת את הרוחניות. וכאשר ברא ה' את האשה מצלעו של אדם הראשון הפיל עליו תרדמה, כי לא היה יכול לראות את פני ה'. וכשהחומריות מביטה ברוחניות היא נשרפת, כי תהנה מהקדושה ושאר ההנאות המאפיינות את הגשמיות לכלום יחשבו ותבטל הגשמיות.

נאמר "כי לא יראני האדם וחי", 'האדם' בגימטריא חמישים, לומר שרק כשמגיע למיתה ונכנס לחמישים שערי קדושה, אזי אפשר לראות את פני ה'. אבל כאשר האדם חי אין ביכולתו להגיע ליותר מארבעים ותשעה שערים, ואי אפשר להגיע לשלמות, כי כאשר האדם חי הוא יכול לחטוא, כמו שאמר חז"ל (אבות ב, ד) "אל תאמין בעצמך עד יום מותך". ועל זה נאמר (תהלים ח, ו) "ותחסרהו מעט מא-להים". ועל כן אי אפשר לראות את פני ה' ולהישאר בחיים.

פניני הפרשה

גלגל חוזר בעולם

"ונתנו איש כופר נפשו" (שמות ל, יב)

הגאון רבי אליהו מוילנא מטעים מדוע תיבת 'ונתנו' מוטעמת ב'קדמא ואזלא', שבאה לרמוז על מאמר חז"ל (שבת דף קנא, א) שאמר רבי חייא לאשתו כשבא עני הקדימי לפניו לחם בכדי שיקדימו לחם גם לילדים שלך כשיצטרכו.

שאלה אותנו וכי אתה מקלל אותי? אמר לה: גלגל הוא שחוזר בעולם.

והנה תיבת "ונתנו" נקרא פנים ואחור, כי גם הנותן יצטרך לפעמים שיתנו לו ח"ו, וזהו שרמזה לנו התורה הקדושה ב'קדמא ואזלא' תקדימו לחם לעני בכדי שיקדימו גם לכם בעת הצורך.

הערב רב ראו רק רגליים

"ויקח מידם ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל מסכה" (שמות לב, ד)

ולמה עגל ולא צורה אחרת?!

רבינו הש"ך מביא בספרו על התורה:

מצאתי כתוב כשראה ישראל ה' על הים ואמר "זה אלי", אזי כל אנשי הערב רב לא ראו אלא רגליהם של מלאכי השרת שרגליהם ככף רגל עגל, וזה מה שנאמר (תהלים סח, כה) "ראו הליכותיך א-להים וגו', ועקבותיך לא נודעו", שחשבו שהם עקבותיו של הקב"ה - לזה עשו צורת עגל.

לשתוק או להמעיט בדיבור בשבת

"וביום השביעי תשבות בחריש ובקציר תשבות" (שמות לד, כא)

בספר 'נועם מגדים' מצא מכאן רמז להלכה פסוקה המובאת בשולחן ערוך ('או"ח שז, א) "ודבר דבר - שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול, הלכך אסור לומר 'דבר פלוני אעשה למחר'... ואפילו בשיחת דברים בטלים אסור להרבות", ונמצא שיש דיבורים שאסור לדבר כלל, ויש דיבורים שצריך למעט בהם.

וזהו מה שאמר הכתוב: "וביום השביעי תשבות", וכיצד תשבות? - "בחריש", היינו שיש דיבורים שעליך להחריש ולא לדבר בהם כלל. "ובקציר" - ויש דיבורים שעליך לקצר בהם...

משה לא נסוג אחורנית

"ועתה אעלה אל ה' אולי אכפרה בעד חטאתכם" (שמות לב, ל)

מהנהגת משה רבינו ע"ה אחר חטא העגל, שעמד לבקש רחמים על ישראל, דורש היה רבי שבתאי אטון זצ"ל - יש ללמוד כל תופס ישיבה, אשר בימים כתקנן רואה עלייה גדולה בין הלומדים - עוסקים בתורה עם יראת שמים ומתנהגים בחסידות וקדושה, והנה לפתע נודע לו שיש איזו ירידה בקרב הלומדים, עליו ללמוד ממש רבינו, שלא ייפול ברוחו ויחלש מלהרביץ עוד תורה ויראת ה'.

שהרי אין לך דור גבוה כדור המדבר, שעמדו רגליהם על הר סיני ושמעו תורה מפי הגבורה, וכשראה אותם משה בקלקלתם - שהרי היו בירידה חמורה ונוראה באותה שעה, בכל זאת לא נסוג אחורנית אלא ביקש עליהם רחמים והמשיך להדריכם ולכוונם בעבודת ה', משום שידע כי עוסק הוא בעם ישראל צאן מרעיתו של הקב"ה ועבודת קדש ומלאכת שמים היא.

ומי מסוגל לסלוח?

"וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו"
(שמות לד, ט)

יהודי נשוא פנים, כך מספר הרב ברוך רוזנבלום שליט"א ('דורש טוב' ליוה"כ) ניגש אלי לפני שנים אחדות, לאחר שיעור שמסרתי, וביקש לדבר איתי כמה דקות ביחידות. יצאנו אל מאחורי הבניין, והוא סיפר את קורות חייו:

"עליתי ארצה כבחור, יחד עם הורי ובני המשפחה. חבלי הקליטה שלנו לא היו מן הקלים - בקושי היה אוכל בבית. היו ימים שבהם הלכנו לישון בלי ארוחת ערב, וגם בבוקר לא תמיד היה בבית משהו לקחת לארוחת בוקר. בכל זאת לא התלוננתי. השנים חלפו, כשהגעתי לגיל בר מצוה לא קנו לי לא חליפה ולא כובע. לאף אחד לא היה כסף לזה. קיבלתי כובע וחליפה בירושה מדוד שהלך לעולמו. שום דבר לא התאים למידות שלי, אבל ידעתי שהיהודים על שיש לי לכל הפחות מה ללבוש.

"הימים היפים שלי התחילו בישיבה - כשבכל ארוחה קיבלתי פרוסת לחם. ישבתי ולא האמנתי - אני כאן בארץ ישראל, יכול ללמוד תורה ולאכול לחם!

"יום אחד בחזרתי הביתה, הבחנתי במודעה שנתלתה בבית הכנסת, ובה הצעה לעבודה בימי 'בין הזמנים'. היות והפרוטה לא היתה מצויה בכיס, ותמיד חלמתי שיום אחד אוכל לקנות לעצמי חליפה וכובע, חולצה, עניבה ואולי גם נעלים חדשות, קרץ לי העניין ביותר. החלטתי להקדיש את 'בין הזמנים' לעבודה באותו מפעל דתי. בפרוטות שאקבל, קיוויתי להלביש את עצמי, ואת מה שיישאר לי תכננתי לתת לאבא, כדי שיהיה לו במה לקנות את צרכי חג הסוכות. "הגעתי למפעל, ובקשתי להתקבל לעבודה. הודיעו לי שעובדים כאן משמונה בבוקר עד חמש אחר הצהריים, והסבירו לי מה עלי לעשות. הסכמתי לכל דרישה - והתחלתי את העבודה. כך חלפו עלי השבוע הראשון, השני והשלישי.

"באמצע השבוע השלישי ארע הדבר. אותו יום התחיל כיום עבודה רגיל ושגרת. לקראת השעה 2 בצהריים קרא המנהל לכל עובדי המפעל, כשלושים במספר, להיכנס לחדר האוכל. התיישבנו סביב השולחן, ותהינו לשם מה הוא קרא לנו. בעל הבית נכנס אחרון, על פניו ניכר כעס נורא. הוא נעל את דלת החדר ואמר: "רבותי בחדר העבודה שלי היה מונח טייפ קטן שהשמיע שירים". באותם ימים היה טייפ קטן יקר המציאות.

"את הטייפ הזה - הגביה המנהל את קולו - הבאתי במיוחד מחו"ל. והנה היום יצאתי מהמפעל לשעה קלה, וכשאני חוזר חזרה, אני מגלה שהטייפ נעלם ואיננו".

"אני דורש ממי שלקח את הטייפ - להחזיר אותו כעת! תוכלו לחסוך מעצמכם בושות - אני לא אאלץ לעבור תיק אחר תיק ולגלות את הגנב, ולא נצטרך לערב בעניין את המשטרה".

השתררה שתיקה מביכה. ישבנו שם, כל שלושים העובדים, כססנו אצבעות, הבטנו זה בזה - אבל אף אחד לא קם ולא הודה.

המנהל המתין לנו כמה דקות, ואז אמר: "אינכם מודים, ואני הולך כעת למלתחה כדי לבדוק את כל התיקים שלכם. אוי לו למי שהטייפ ימצא אצלו!"

המנהל יצא, בדק תיק אחר תיק - ולא מצא דבר. הוא חזר לחדר וכולנו עמדנו דרוכים לראות מה יעשה כעת.

הוא לא היה נראה נבוך בכלל. "אין בעיה - הצהיר - אני מבין בחכמת הפרצוף. אסקור אתכם כעת אחד אחד, ואגלה מיד מיהו הגנב".

בלי להמתין, הוא החל לסקור את הראשון מקצה ראשו עד כף רגלו, ואחר כך את השני. עבר אדם ועוד אדם, ואז הגיע התור שלי. הוא הביט הישר לתוך עיני, ופתאום אמר: "אתה הגנב! תחזיר את הטייפ!"

באותו רגע קפא הדם בעורקי.

שלושים זוגות עיניים נתקעו בי כאילו היו מחטים. כולם בחנו אותי ובדקו מה אני עושה. אמרתי: "רבונו של עולם, אתה הרי יודע שהיו לילות שלא היה לי מה לאכול, אבל גם אז מעולם לא שלחתי ידי ולא לקחתי פרוסת לחם שלא היתה שייכת לי!" בקול אמרתי: שאני אגע בטייפ לא שלי? אני בכלל איני יודע מה זה טייפ!"

אבל שום דבר לא הועיל לי.

המנהל אמר: "אתה הגנב. זה ברור. מחר תקבל את המשכורת שמגיעה לך, ואחרי שנקזו ממנה את עלות הטייפ - תלך הביתה".

למחרת באתי הייתי אמור לקבל עשרים לירות. המנהל קיזז שמונה עשרה לירות - מחיר עלות הטייפ - נתן לי שתי לירות ושלה אותי הביתה. הלכתי, וכל הדרך ראיתי רק שלושים זוגות עיניים שתלויות בי.

מאז כל לילה שהייתי הולך לישון, הייתי אומר: "הריני מוחל וסולח לכל מי שחטא כנגדי, לכל מי שהכעיס והקניט אותי, חוץ מאדם זה!" גם בערב יום כיפור, בתפילה זכה, אמרתי: "אני מוחל וסולח לכולם - חוץ מלאדם זה!"

"חלפו מאז כבר חמישים שנה - סיים האדם מולי - לאיש לא סיפרתי את הסיפור הזה".

"ומה קרה כעת"? שאלתי.

"השבוע צעדתי ברחוב ופתאום ראיתי מול עיני מודעה המכריזה כי אותו מנהל הלך לעולמו.

עמדתי ליד המודעה ודברתי אל עצמי: לא הגיע הזמן לסלוח? אם הקב"ה מוחל וסולח, למה אתה לא מסוגל. למה אתה כל כך אכזרי?

"המשכתי ואמרתי: רבונו של עולם, אני מבקש ממך, שהוא לא יענש בגללי, אני מוחל וסולח על כל מה שעשה לי... אבל תוך כדי כך שמעתי את קולו אומר לי: 'אתה גנב!' ולא הייתי מסוגל לסלוח.

"למחרת בבוקר ניגשתי אל רב בית הכנסת שבו אני מתפלל, סיפרתי לו את כל הסיפור ושאלתי אותו מה עלי לעשות. אמר לי הרב: 'יש כאן בבית הכנסת כולל אברכים, תחלק ביניהם ששה סדרי משנה שילמדו לעילוי נשמתו, ותשלם לכל אחד מאתים שקל על כך. כשתממן מכיסך אלפיים שקל לעילוי נשמתו, ודאי תמחל לו'.

"עשיתי כך. חיכיתי עד שיגיעו האברכים, נתתי לכל אחד מאתים שקל, וביקשתי מהם ללמוד את כל ששה סדרי משנה".

האדם שמולי השתתק. התפעלתי ממנו. לחצתי את ידו ואמרתי לו: 'אשריך! עליך נאמר: 'כל המעביר על מידותיו מאריכים לו ימים ושנותיו!' כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים!' תבורך מפי עליון! הקב"ה יזכור לך את מחילתך לטובה, ויעמוד לך הדבר לזכות!"

תוך כדי כך הוא לופת את ידי בחוזקה ואומר לי: "אני רוצה לומר לך. נתתי אלפיים שקל לעילוי נשמתו - אבל אני לא סולח לו!" ופרץ בבכי.

הוא עמד כך, אדם מבוגר ממני לפחות בשלושים שנה, כיסה את עיניו בשתי ידי ובכה כמו תינוק. פתאום לא היה יכול לעמוד יותר מולי, הסתובב והלך. עקבתי אחריו בהליכתו, כל גופו רעד ורטט מבכי. נשארתי על עומדי וניסיתי להבין: רבונו של עולם, למה שלחת לי את האדם הזה בדיוק כעת?

זו היתה פעם ראשונה שבה ראיתי אדם נושא על שכמו פצע מדמם במשך עשרות שנים, ולא יכול להוציא מפיו את המילים: 'אני סולח!'

החוויה הזו יכולה להמחיש עד כמה התשובה והסליחה אינן דברים פשוטים.

השיעור שמסרתי אז עסק בדברי רבנו יונה: "מן הטובות אשר היטיב השם יתברך עם ברואיו, כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם, ולנוס מפח פשעיהם" - רבנו יונה אומר שהתשובה היא מן הטובות שה' היטיב עם ברואיו, רבי נסים גאון כתב: "ולא יודע עוז רחמיק אלא בהעבירך חטאות יראיך".

אין לנו מושג בחד הנפלא הזה שנקרא תשובה! אין לנו מושג כמה רחמי שמים יש בענין של תשובה!

רק אבא יכול לסלוח לבנים שלו ולקבל אותם בתשובה! רק אבא נוהג כך עם בניו! ומכאן עלינו אפוא להבין איזו מתנה נפלאה קיבלנו!